

**Komentari ESB-a u vezi s
tematskim izvješćem
„Nadzor koji EU provodi nad kreditnim rizikom banaka:
ESB je pojačao svoje napore, ali potrebno je učiniti više kako bi se dobilo veće
jamstvo da su upravljanje kreditnim rizikom i njegovo pokrivanje primjereni”**

Sažetak

Odlomak VI.

Iako je bilo moguće na drukčiji način uporabiti postojeće alate i ovlasti, ESB smatra da je odabrani pristup najučinkovitiji i najdjelotvorniji, što pokazuje smanjenje neprihodonosnih kredita i povećanje pokrivenosti od objave tog pristupa. Vidi i komentare o odlomku 91.

Odlomak VII.

ESB smatra da se na temelju njegove sadašnje metodologije za utvrđivanje dodatnih kapitalnih zahtjeva (zahtjevi u sklopu drugog stupa, engl. *Pillar 2 Requirements*, P2R) mogu na odgovarajući način pokriti svi značajni rizici kojima je institucija izložena:

- 1) ESB smatra da je njegova metodologija za utvrđivanje zahtjeva u sklopu drugog stupa u skladu sa smjernicama Europskog nadzornog tijela za bankarstvo (engl. *European Banking Authority*, EBA) o postupku nadzorne provjere i ocjene (engl. *Supervisory Review and Evaluation Process*, SREP) koje su objavljene u ožujku 2022. ESB je uzeo u obzir sve dosadašnje EBA-ine preporuke u vezi s metodologijama za SREP i za utvrđivanje zahtjeva u sklopu drugog stupa.
- 2) ESB smatra da njegova metodologija omogućuje učinkovitu uporabu svih raspoloživih informacija, uključujući podatke o postupcima procjene adekvatnosti internog kapitala (engl. *internal capital adequacy assessment process*, ICAAP) institucija te druge glavne pokazatelje rizika i rezultate bonitetnih procjena koje ESB provodi u sklopu kontinuiranog nadzora, u utvrđivanju zahtjeva u sklopu drugog stupa. Na taj način ESB nastoji primjereno obuhvatiti sav mogući utjecaj značajnih rizika institucija kapitalnim zahtjevima u sklopu prvog ili drugog stupa.
- 3) ESB stalno poboljšava svoju metodologiju za utvrđivanje zahtjeva u sklopu drugog stupa na osnovi spoznaja stečenih u svakom ciklusu SREP-a ili dodatne procjene utjecaja posebnih činitelja rizika na zahtjeve u sklopu drugog stupa. Osim toga, ESB će uskoro

provesti strukturniju provjeru djelotvornosti i učinkovitosti svoje metodologije za utvrđivanje zahtjeva u sklopu drugog stupa.

ESB dosljedno primjenjuje svoju metodologiju. Od 2022. tomu pridonosi neovisna nadzorna funkcija za rizike (uprava Nadzorna strategija i rizik), koja djeluje kao druga linija obrane tako što provodi usporednu i horizontalnu analizu ocjena na temelju SREP-a te kvantitativne i kvalitativne mjere. Naposljetku, ESB napominje da stalna razmjerna povećanja zahtjeva u sklopu drugog stupa na svim razinama ukupnih ocjena rizika nisu uvijek primjerena i opravdana, osobito zato što se osim njih primjenjuju i druge kvalitativne nadzorne mjere, koje mogu biti djelotvornije u ublažavanju rizika ili rješavanju drugih pitanja koja izazivaju zabrinutost nadzornog tijela.

Odlomak VIII.

ESB priznaje da ciklus SREP-a dugo traje i razmatra načine da ga skрати. Istodobno smatra da je rizik o kojem se govori u posljednjoj rečenici u velikoj mjeri umanjen jer bi zajednički nadzorni timovi trebali uzeti u obzir sve važne događaje nakon krajnjeg datuma koji bi mogli utjecati na procjenu u sklopu SREP-a (reorganizacija unutar grupe, drugi poslovni događaji, smanjenje neprihodonosnih izloženosti u posljednjem trenutku itd.) kako bi, koliko je moguće, posuvremenili odluku na temelju SREP-a.

Odlomak XI.

ESB smatra da svojim pristupom neprihodonosnim kreditima (u skladu s kojim zahtijeva da banke s visokom razinom neprihodonosnih kredita primijene posebne strategije za njihovo smanjenje te primjenjuje očekivanja povezana s pokrivenošću na sve banke) uspješno rješava problem neaktivnosti banaka koje su u prošlosti primjenjivale pristup „pričekajmo pa ćemo vidjeti“. Objava očekivanja povezanih s pokrivenošću neprihodonosnih izloženosti imala je pritom važnu ulogu u ubrzanom smanjenju neprihodonosnih kredita. Valja naglasiti i to da za rješavanje problema neprihodonosnih kredita treba određeno vrijeme i da to nije moguće učiniti preko noći bez znatnih negativnih posljedica za cjelokupno gospodarstvo. Kad je ESB nadzornim mjerama počeo rješavati pitanje nepokrivenog kreditnog rizika, većina je banaka već bila proaktivno smanjila neprihodonosne kredite (osobito starije kredite) i pokrila preostali rizik, što potvrđuje mali broj banaka na koje su primijenjeni dodatni zahtjevi u sklopu drugog stupa te niska razina tih dodatnih zahtjeva.

Pristupom koji je odabrao ESB postiže se jednako postupanje prema bankama u jednakoj situaciji. Nadzorne su mjere prilagođene pojedinačnoj situaciji svake banke. Kalibriraju se tako da budu razmjerne, pri čemu se uzimaju u obzir posebne okolnosti pojedinačne banke. Drugim riječima, različite situacije banaka razlog su za različito postupanje prema bankama. Međutim, ESB se brine za dosljedno postupanje prema bankama u sličnoj situaciji.

ESB očekuje od svih banaka da uzmu u obzir njegova očekivanja te analizira je li postupanje s neprihodonosnim kreditima razborito razmatrajući svaki slučaj zasebno i imajući na umu svoja javno objavljena očekivanja. Ako se postupanje ne smatra razboritim, ESB primjenjuje nadzornu mjeru dodatnih zahtjeva u sklopu drugog stupa.

ESB ne smatra da je postupak zahtijevao znatne resurse niti da je bio dugotrajan, posebno s obzirom na to da je bila riječ o prvoj godini provedbe i s obzirom na ciljeve koje je bilo potrebno postići (za pojedinosti vidi komentare o odlomku 104.).

Odlomak XII.

Vidi komentare o pojedinačnim preporukama. ESB prihvaća 1. preporuku točku (a) te točku (b) podtočku (ii), 2. preporuku, 3. preporuku točku (a) podtočku (ii) te točku (b) i točku (c). ESB djelomično prihvaća 3. preporuku točku (a) podtočku (i) i podtočku (iii). ESB ne prihvaća 1. preporuku točku (b) podtočku (i).

Odlomak 14.

Zadaće ESB-a odnose se na utvrđivanje rizika i rezerviranje za rizike s bonitetnog stajališta.

Odlomak 43.**Prva točka**

Udio ESB-ovih zaposlenika u ukupnom osoblju jedinstvenog nadzornog mehanizma (SSM) koje provodi aktivnosti na licu mjesta trenutno iznosi otprilike 7 %. ESB nije uspio staviti na raspolaganje osoblje SSM-a za 10 % prioritetnih nadzora u 2021.

Druga točka

ESB nije uspio staviti na raspolaganje osoblje SSM-a za 26 % prioritetnih provjera u 2021.

Odlomak 45.

Na temelju prijedloga Izvršnog odbora Upravno vijeće odlučilo se za stabilizaciju u svim trima stupovima ESB-a: središnjem bankarstvu, nadzoru banaka i zajedničkim službama. Upravno vijeće odlučilo je u 2016. na prijedlog Izvršnog odbora da bi se broj zaposlenih u centralnobankarskoj funkciji i zajedničkim službama te ukupni troškovi tih funkcija trebali stabilizirati najkasnije do 2019.

Upravno vijeće donijelo je u 2019. srednjoročni plan stabilizacije za funkciju SSM-a na prijedlog predsjednika i potpredsjednika Nadzornog odbora. S tim u vezi odobreni su dodatni resursi za 2020., 2021. i 2022. te je određeno da će se preuzeta obveza stabilizacije primjenjivati od 2023. Obveza stabilizacije troškova stoga se primjenjuje na cijeli ESB od 2023.

U skladu s donesenom definicijom stabilizacije troškova, predsjednik i potpredsjednik Nadzornog odbora mogu predložiti da Izvršni odbor podnese zahtjev Upravnom vijeću za povećanje broja zaposlenih u slučaju nove zadaće ili novih i proširenih zadataka. U srednjoročnom planu stabilizacije za SSM istodobno se detaljno navodi nekoliko područja na kojima se mogu razmotriti zahtjevi za povećanje broja zaposlenih u slučaju promjena ili prilagodbi nadzornih odluka nakon 2022. Na primjer, Upravno vijeće odobrilo je u vezi s ESB-ovim proračunom i brojem zaposlenih za 2023. 43 nova ekvivalenta punog radnog vremena na neodređeno vrijeme u 2023. (uz dodatnih šest ekvivalenata punog radnog vremena u 2024. i 16 ekvivalenata punog radnog vremena iz ESSB-a i međunarodnih organizacija u 2025.) kako bi poslove savjetovanja povezane s nadzorom banaka na licu mjesta i provjerama internih modela u stupu SSM-a obavljali interni resursi, čime se smanjuje ovisnost ESB-a o vanjskim resursima i poboljšava njegova sposobnost provođenja nadzora na licu mjesta, u skladu s preporukama Europskog revizorskog suda (iz prethodnih tematskih izvješća). To će povećanje imati neutralan učinak na proračun u pogledu naknada za nadzor.

Kad je riječ o upravljanju, proračun ESB-a temelji se na članku 12. stavku 12.3. Statuta ESSB-a i ESB-a, kojim se Upravnom vijeću povjerava donošenje poslovnika ESB-a, kojim se uređuju unutarnji ustroj ESB-a i njegova tijela nadležna za odlučivanje. Prvom rečenicom članka 15.1. Poslovnika, kojom se utvrđuje postupak donošenja proračuna u ESB-u, propisano je da Upravno vijeće, djelujući na prijedlog Izvršnog odbora i u skladu sa svim svojim utvrđenim načelima, prije završetka svake financijske godine mora donijeti proračun ESB-a za sljedeću financijsku godinu. U skladu s člankom 29. stavkom 1. uredbe o SSM-u, rashodi za obavljanje nadzornih zadaća moraju biti posebna stavka u proračunu ESB-a. Drugom rečenicom članka 15.1. propisano je da se o tim rashodima, koji su posebno izdvojena stavka, provodi savjetovanje s predsjednikom i potpredsjednikom Nadzornog odbora. Potpredsjednik Nadzornog odbora istodobno je član Izvršnog odbora i Upravnog vijeća, radi zastupljenosti funkcije SSM-a u donošenju odluka o proračunu ESB-a. Budući da je zadatak predsjednika i potpredsjednika Nadzornog odbora davati mišljenja o nadzornim pitanjima te da je zadaća Upravnog vijeća odlučivati o financijskim pitanjima za sve funkcije ESB-a, uvjereni smo da nije prekršena neovisnost SSM-a.

Odlomak 47.

ESB želi pojasniti da se opisani postupak eskalacije odnosi konkretno na zajedničke nadzorne timove. Dopis se šalje i ako se nacionalno nadležno tijelo i ESB slože da bi bilo korisno objasniti nacionalni postupak izrade proračuna kojem podliježe nacionalno nadležno tijelo.

Odlomak 53.

Druga točka

ESB napominje da pitanje manjkavosti internih modela kojima se banke služe za izračun svojih kapitalnih zahtjeva u pravilu nastoji riješiti posebnim nadzornim mjerama na temelju posebnih provjera koje provodi izvan SREP-a, pri čemu su te mjere odvojene od zahtjeva u sklopu drugog stupa i drugih zahtjeva utvrđenih odlukom na temelju SREP-a.

Odlomak 54.**Četvrta točka**

ESB želi naglasiti da se, s obzirom na to da zajednički nadzorni timovi mogu prilagoditi dodatne zahtjeve po pojedinačnim rizicima u 4. koraku, konačni zahtjev u sklopu drugog stupa koji nastaje agregiranjem tih dodatnih zahtjeva može razlikovati od početnog ukupnog dodatnog zahtjeva odabranog u 1. koraku (i može u konačnici čak biti izvan raspona vrijednosti zahtjeva u sklopu drugog stupa koje su povezane s odgovarajućom ukupnom ocjenom rizika).

Odlomak 57.

EBA-ine smjernice o SREP-u revidirane su 2021., prije svega radi provedbe promjena uvedenih direktivom o kapitalnim zahtjevima V (CRD V).

U skladu s revidiranim [smjernicama o SREP-u](#) koje je EBA objavila u ožujku 2022., ICAAP-om se dobivaju podatci ključni za utvrđivanje zahtjeva u sklopu drugog stupa (vidi stavak 371.: „Pri određivanju iznosa kapitala koji se smatra adekvatnim i dodatnih kapitalnih zahtjeva za pojedinačne rizike trebalo bi uzeti u obzir izračune ICAAP-a ako se smatraju pouzdanima ili djelomično pouzdanima, kao i rezultate nadzorne usporedbe u odnosu na referentnu vrijednost i, prema potrebi, druge relevantne ulazne parametre, uključujući prosudbu nadzornih tijela.”), no oni ne služe nužno kao „početna točka” za izračun zahtjeva u sklopu drugog stupa. ESB je stoga proširio svoju metodologiju u 2021. kako bi omogućio učinkovitu uporabu svih raspoloživih informacija, uključujući podatke o ICAAP-u institucija te druge glavne pokazatelje rizika i rezultate bonitetnih procjena koje ESB provodi u sklopu kontinuiranog nadzora, u utvrđivanju zahtjeva u sklopu drugog stupa. Na taj način nastoji se primjereno obuhvatiti sav mogući utjecaj značajnih rizika institucija kapitalnim zahtjevima u sklopu prvog ili drugog stupa.

S obzirom na to, ESB smatra da je njegova metodologija za utvrđivanje zahtjeva u sklopu drugog stupa u skladu s EBA-inim smjernicama o SREP-u objavljenima u ožujku 2022. ESB je uzeo u obzir sve dosadašnje EBA-ine preporuke u vezi s metodologijama za SREP i za utvrđivanje zahtjeva u sklopu drugog stupa.

Odlomak 59.

Vidi komentare o odlomku 57.

Prva točka

Vidi komentare o drugoj točki.

Druga točka

ESB smatra da postoje **različiti načini utvrđivanja kapitalnih zahtjeva u sklopu drugog stupa na osnovi pojedinačnih rizika**. Nije potrebno precizno kvantificirati svaki pojedinačni rizik kojem je institucija izložena. To nije nužno najbolja praksa jer bi se mogao stvoriti pogrešan dojam preciznosti u vezi sa zahtjevima u sklopu drugog stupa i povezanim nadzornim dijalogom s institucijama, što bi moglo smanjiti učinkovitost i djelotvornost nadzornih radnji na tom području. ESB je to uzeo u obzir pri proširenju svoje metodologije za utvrđivanje zahtjeva u sklopu drugog stupa u 2021. pomnijom analizom pojedinačnih rizika. ESB-ova metodologija omogućuje učinkovitu uporabu svih raspoloživih informacija, uključujući podatke o ICAAP-u institucija te druge glavne pokazatelje rizika i rezultate bonitetnih procjena koje ESB provodi u sklopu kontinuiranog nadzora, u utvrđivanju zahtjeva u sklopu drugog stupa. Na taj način nastoji se primjereno obuhvatiti sav mogući utjecaj značajnih rizika institucija kapitalnim zahtjevima u sklopu prvog ili drugog stupa.

ESB stalno poboljšava svoju metodologiju za utvrđivanje zahtjeva u sklopu drugog stupa na osnovi spoznaja stečenih u svakom ciklusu SREP-a ili dodatne procjene utjecaja posebnih činitelja rizika na zahtjeve u sklopu drugog stupa. Osim toga, ESB će uskoro provesti strukturniju provjeru djelotvornosti i učinkovitosti svoje metodologije za utvrđivanje zahtjeva u sklopu drugog stupa.

Naposljetku, ESB želi naglasiti da je utjecaj posebnih činitelja rizika uzet u obzir u različitim dijelovima njegove metodologije za utvrđivanje zahtjeva u sklopu drugog stupa: u 1. koraku u sklopu ocjena dodijeljenih kategorijama rizika kojima ti posebni rizici pripadaju; u 2. koraku u mjeri u kojoj su ti rizici obuhvaćeni ICAAP-om banke; u 3. i 4. koraku kao činitelji koje treba uzeti u obzir pri daljnjim prilagodbama sastavnica konačnog zahtjeva u sklopu drugog stupa na osnovi pojedinačnih rizika.

Odlomak 60.

Vidi komentare o odlomku 57.

Odlomak 70.

Uvođenjem popratnog dopisa uz odluku na temelju SREP-a u 2021. dodatno je poboljšana komunikacija s institucijama u vezi s glavnim rezultatima SREP-a i glavnim činiteljima zahtjeva u sklopu drugog stupa. Ipak, ESB smatra da bi se mogla povećati transparentnost u komunikaciji s bankama kad je riječ o glavnim činiteljima zahtjeva u sklopu drugog stupa.

ESB smatra da je njegova metodologija za utvrđivanje zahtjeva u sklopu drugog stupa u skladu s EBA-inim smjernicama o SREP-u objavljenima u ožujku 2022.

ESB je uzeo u obzir sve dosadašnje EBA-ine preporuke u vezi s metodologijama za SREP i za utvrđivanje zahtjeva u sklopu drugog stupa te u vezi s načinom na koji se zahtjevi u sklopu drugog stupa institucijama priopćuju i obrazlažu u odlukama na temelju SREP-a.

Odlomak 80.

U ESB-ovim uputama bankama o neprihodonosnim kreditima objašnjava se, među ostalim, da su upute „nadzorni alat kojim se nastoje pojasniti nadzorna očekivanja povezana s utvrđivanjem, mjerenjem i otpisom neprihodonosnih kredita te upravljanjem njima na područjima o kojima postojeće uredbe, direktive ili smjernice ne sadržavaju dovoljno pojedinosti”. U tom se smislu u uputama pojašnjava ESB-ovo tumačenje članka 74. i članka 79. točaka (b) i (c) Direktive 2013/36/EU (CRD IV). Neusklađenost s tim zakonodavnim odredbama, kako su prenesene u nacionalno pravo i protumačene s obzirom na upute ESB-a, može dovesti do izricanja nadzornih mjera.

Odlomak 82.

Godišnje financijske izvještaje banke te rezervacije koje su s njima povezane potvrđuje ovlašteni vanjski revizor banke.

ESB u okviru bonitetnih ovlasti ima sljedeće glavne zadaće na području računovodstva:

- 1) procjena imaju li banke uspostavljene politike i postupke kojima se postiže primjerenost i pravodobnost rezervacija
- 2) provjera primjerenosti rezervacija nizom alata (kao što su usporedne analize) i zahtijevanje detaljnih informacija na temelju kojih se prema potrebi mogu preispitati zaključci banke.

ESB-ovom metodologijom predviđeno je da će se o pitanjima koja izazivaju zabrinutost raspravljati s vanjskim revizorima, kako na razini pojedinačnih banaka tako i na horizontalnoj razini.

Naposljetku, u okviru ovlasti koja mu je dodijeljena člankom 16. stavkom 2. točkom (d) uredbe o SSM-u, ESB ne može od banaka zatražiti da knjiže dodatne rezervacije. Ovlast ESB-a da od banaka zahtijeva primjenu posebnih politika rezerviranja omogućuje mu da utječe na politiku rezerviranja određene banke isključivo u granicama računovodstvenih standarda, na primjer ako takav okvir omogućuje fleksibilni odabir politika ili zahtijeva subjektivne procjene, a određene provedbene odluke institucije nisu primjerene ili dovoljno razborite s nadzornog stajališta.

Odlomak 85.

ESB želi pojasniti da se pokrivenost rezervacijama koja se spominje u dodatku njegovim uputama bankama o neprihodonosnim kreditima odnosi na bonitetno rezerviranje i da nije riječ o računovodstvenom pojmu.

Odlomak 86.

U sklopu ESB-ova općeg pristupa neprihodonosnim kreditima, očekivanja povezana s pokrivenošću usmjerena su na budućnost jer potiču pravodobno rješavanje problema neprihodonosnih kredita i sprječavaju prekomjeren budući rast nepokrivenih neprihodonosnih kredita. Stoga su ta očekivanja važna za sve banke, a ne samo one koje trenutačno imaju visoku razinu neprihodonosnih kredita.

ESB razmatra izricanje nadzorne mjere u skladu s okvirom drugog stupa samo ako uzevši u obzir okolnosti koje je predstavila pojedinačna banka procijeni da njezine bonitetne rezervacije nisu primjerene za pokrivanje očekivanoga kreditnog rizika.

Odlomak 90.

Razlog za odgodu primjene, postupno uvođenje i razlikovanje triju skupina povezan je s glavnim ciljevima ESB-ova pristupa: smanjenjem razine neprihodonosnih kredita, poduzimanjem koraka u vezi s nepravodobnim rješavanjem tog problema i pokrićem rizika koji proizlazi iz starijih neprihodonosnih kredita koji su još u bilancama banaka. Odgođena primjena nadzornih mjera i postupno uvođenje potiču banke i omogućuju im da, među ostalim raspoređivanjem financijskog opterećenja na dulje razdoblje, riješe problem neprihodonosnih kredita prije nego što ESB primijeni nadzorne mjere. To potvrđuje smanjenje iznosa neprihodonosnih kredita za 48 % od prvog tromjesečja 2017. (kada je ESB objavio upute o neprihodonosnim kreditima) do četvrtog tromjesečja 2020. (kada su banke prvi put morale izvijestiti o očekivanjima povezanima s pokrivenošću).

Odgoda primjene povezana je i s činjenicom da za kredite koji su prije travnja 2018. klasificirani kao neprihodonosne izloženosti očekivanja povezana s pokrivenošću nisu bila objavljena u trenutku priznavanja statusa neispunjavanja obveza.

Odlomak 91.

Kada su u prvom tromjesečju 2017. objavljene ESB-ove upute, neprihodonosni krediti iznosili su ukupno 866 mlrd. EUR. Bilo je potrebno pomiriti 1) rješavanje problema neprihodonosnih kredita i 2) mogući učinak pretjerano brzog djelovanja, odnosno djelovanja prije nego što banke poduzmu pripremne korake potrebne za ambiciozno rješavanje pitanja neprihodonosnih kredita, na šire gospodarstvo. U skladu s tim, ESB vjeruje u primjerenost svojeg postupnog pristupa.

ESB smatra svoj pristup uspješnim kao i da je njime banke u dovoljnoj mjeri potaknuo da proaktivno smanje neprihodonosne kredite prije primjene nadzornih mjera na osnovi očekivanja povezanih s pokrivenošću. Naime, banke su smanjile neprihodonosne kredite za 13 % u razdoblju od uspostave SSM-a do objave ESB-ovih uputa o neprihodonosnim kreditima u prvom tromjesečju 2017., za 48 % u

razdoblju od objave ESB-ovih uputa do prvog izvješćivanja o očekivanjima povezanim s pokrivenošću banaka u četvrtom tromjesečju 2020. i za 34 % u razdoblju od objave očekivanja ESB-a povezanih s pokrivenošću do prvog izvješćivanja banaka o tim očekivanjima. Zbog smanjenja razine neprihodonosnih kredita ukupni manjak u odnosu na očekivanja povezana s pokrivenošću iznosio je tek 20 baznih bodova imovine ponderirane rizikom u četvrtom tromjesečju 2020.

Odlomak 92.

Točno je da su banke s višom razinom nepokrivenih neprihodonosnih kredita imale više vremena za smanjenje rizika koji su iz takvih kredita proizlazili. No to je u skladu s ciljem politike (smanjenje neprihodonosnih kredita i poduzimanje koraka u vezi s nepravodobnim rješavanjem tog problema) i njezinom funkcijom zaštitnog mehanizma, nije riječ o želji da se pogoduje bankama u lošijoj situaciji. ESB je tim bankama želio omogućiti smanjenje neprihodonosnih kredita prije nego što počne primjenjivati nadzorne mjere.

Nadzorne mjere prilagođene su pojedinačnoj situaciji svake banke, pri čemu se nastojala osigurati njihova razmjernost. Drugim riječima, prema bankama u različitoj situaciji različito se postupalo, a jednako se postupalo prema bankama u jednakoj situaciji.

Odlomak 93.

ESB očekuje od svih banaka da uzmu u obzir njegova očekivanja te analizira je li postupanje s neprihodonosnim kreditima razborito razmatrajući svaki slučaj zasebno i imajući na umu svoja javno objavljena očekivanja. Ako se postupanje ne smatra razboritim, ESB primjenjuje nadzornu mjeru dodatnih zahtjeva u sklopu drugog stupa.

Odlomak 94.

Dodatni zahtjev u sklopu drugog stupa nema utjecaja na raspoloživi kapital, no utječe na najveći raspodjeljivi iznos i manevarski prostor u kapitalu. Također utječe na minimalne zahtjeve za regulatorni kapital i prihvatljive obveze te na raspoloženje na tržištu.

S obzirom na to, većina banaka odlučila je smanjiti svoje manjkove na nulu prilagodbama nakon referentnog datuma kako bi izbjegla dodatne zahtjeve u sklopu drugog stupa, unatoč tomu što je trošak takvih dodatnih zahtjeva manji promatraju li se oni isključivo s gledišta kapitala.

Odlomak 95.

Budući da ESB nema regulatorne ovlasti, na rizike banaka mora odgovarati nadzornim mjerama, koje se temelje na procjeni svakog pojedinačnog slučaja. ESB stoga procjenjuje je li pokriće rizika banaka dovoljno razborito na osnovi javno objavljenih očekivanja povezanih s pokrivenošću neprihodonosnih izloženosti. S obzirom na to da se nadzorne mjere moraju izreći u vrijeme donošenja odluke na temelju SREP-a, uvijek će postojati vremenski razmak između otkrivanja nepokrivenog kreditnog rizika i nadzorne mjere radi njegova smanjenja.

Zbog vremenskog razmaka između kraja 2020. kao referentnog datuma i izdavanja konačne odluke na temelju SREP-a važno je da se sve promjene uzmu u obzir u konačnoj odluci kako bi dodatni zahtjev bio u skladu s rizikom u tom trenutku. Premda to u određenoj mjeri može dovesti do različitog postupanja, te razlike nisu znatne, a prednosti povezane s poticanjem banaka da nastave smanjivati svoje manjkove veće su od mogućih loših strana takvog pristupa.

Odlomak 102.

Zbog vremenskog razmaka između kraja 2020. kao referentnog datuma i izdavanja konačne odluke na temelju SREP-a ESB mora u konačnoj odluci uzeti u obzir sve promjene nepokrivenog rizika kako bi dodatni zahtjev bio u skladu s rizikom u tom trenutku (tj. kako ne bi bio pretjeran u odnosu na nepokriveni rizik). Osim toga, okvir za prilagodbu nakon referentnog datuma također potiče aktivno smanjenje manjka i neprihodonosnih kredita općenito.

Odlomak 104.

ESB ne smatra da je postupak zahtijevao znatne resurse niti da je bio dugotrajan (posebno s obzirom na to da je bila riječ o prvoj godini provedbe): 1) manje od polovice banaka zatražilo je da se uzmu u obzir njihove posebne okolnosti i 2) pomoćni alat stavljen na raspolaganje zajedničkim nadzornim timovima omogućio im je da brzo procijene većinu slučajeva i da se pritom usredotoče samo na one u kojima su mogle biti potrebne daljnje aktivnosti u odnosu na banke. Taj je postupak u međuvremenu unaprijeđen za ciklus 2022. poboljšanjem alata i dodatnim osposobljavanjem.

Razlog za navedeni broj ponovno dostavljenih obrazaca prva je godina provedbe. Slično je bilo i u drugim novouvedenim postupcima izvješćivanja.

Odlomak 108.

U skladu s preuzetom obvezom stabilizacije troškova koju je odobrilo Upravno vijeće, zahtjev za povećanje broja zaposlenih može se podnijeti Upravnom vijeću u slučaju znatno novih ili proširenih zadataka od strateške važnosti ili novih zadaća. To se odnosi na cijeli ESB (središnje bankarstvo, nadzor banaka i zajedničke službe). Upravno vijeće odobrilo je zahtjeve za povećanje broja zaposlenih u nadzornoj funkciji u sklopu ESB-ovih proračuna za 2022. i 2023.

Nadalje, u srednjoročnom planu stabilizacije za SSM, koji je odobrilo Upravno vijeće, navodi se nekoliko područja na kojima se mogu razmotriti zahtjevi za povećanje broja zaposlenih u razdoblju nakon 2022. U sklopu ESB-ova godišnjeg operativnog planiranja i planiranja resursa preispituju se različite potrebe i raspoloživi resursi, pri čemu su rukovoditeljima dostupni fleksibilni skupovi resursa za slučaj da se resursi moraju prerasporediti zbog strateških nedostataka ili zbog promijenjenih prioriteta.

Vidi i komentare o odlomku 45.

1. preporuka – Potrebno je ojačati procjenu rizika banaka**Točka (a)**

ESB prihvaća tu potpreporuku.

ESB je 2022. preispitao svoju metodologiju procjene razina kreditnog rizika u sklopu SREP-a. Ciljevi preispitivanja bili su veća proporcionalnost te djelotvornija usmjerenost na rizike i određivanje prioriteta na osnovi rizika uz istodobno omogućivanje temeljitije procjene značajnih činitelja kreditnog rizika institucija. Preispitivanje je, osim toga, pridonijelo sveobuhvatnosti metodologije 1) poboljšanjem glavnih točaka koje se priopćavaju nadzornim timovima radi dosljednosti te 2) proširenjem odnosno informacijske osnove i poboljšanjem kvantitete, granularnosti i kvalitete glavnih pokazatelja rizika dostupnih za procjenu, uključujući alate za dijeljenje i usporedbu informacija dostupnih nadzornim timovima. Ukratko, očekuje se da će preispitivanje pridonijeti daljnjem poboljšanju metodološke potpore koja se pruža nadzornim timovima u procjeni razina kreditnog rizika institucija, među ostalim u vezi s usporednim analizama i raspoloživim kapacitetima nadzornika za takve analize, i to od SREP-a u 2023.

Metodologija SREP-a za procjenu kontrola kreditnog rizika preispitat će se tijekom 2023. i primijeniti (zajedno s posuđenom metodologijom procjene razina kreditnog rizika) u SREP-u u 2024.

Naposlijetku, od 2022. usporednu analizu ocjena na temelju SREP-a te kvantitativne i kvalitativne mjere provodi neovisna nadzorna funkcija za rizike (uprava Nadzorna strategija i rizik), koja djeluje kao druga linija obrane. U sklopu te [organizacijske promjene](#) pojačana je usporedna analiza ocjena na temelju SREP-a (npr. uvođenjem okvira za postupanje s eventualnim različitim mišljenjima). Osim jačanja organizacijskog okvira, usporedna analiza kontrola rizika poboljšana je za sve vrste rizika (usporedbom ocjena kontrola rizika s otvorenim nalazima i mjerama). Općenitije govoreći, druga linija obrane

uvodena je radi dosljednosti u uporabi nadzornih metodologija i prosudbe. Uporaba prosudbe nadzornog tijela jedan je od ključnih elemenata SSM-a. Stalnim jačanjem horizontalnog upućivanja i drugih alata kojima se podupire pravilna uporaba prosudbe nadzornog tijela posljednjih nekoliko godina nastoje se postići jednaki uvjeti za sve u ESB-ovu nadzoru različitih vrsta institucija.

Točka (b) podtočka (i)

ESB ne prihvaća tu potpreporuku.

Preuzeta obveza stabilizacije primjenjuje se na cijeli ESB od 2023. Međutim, zahtjevi za povećanje broja zaposlenih i dalje se mogu podnijeti Upravnom vijeću u slučaju nove zadaće ili znatnih novih i proširenih zadataka od strateške važnosti. Obveza stabilizacije važno je vodeće načelo u poticanju stalnog i strogog određivanja prioriteta u instituciji, kojim se postiže učinkovita i djelotvorna uporaba postojećih resursa radi optimalne uporabe naknada koje plaćaju nadzirane banke.

Potrebe za resursima nadzorne funkcije uređene su utvrđenim proračunskim postupkom koji uključuje savjetovanje s predsjednikom i potpredsjednikom Nadzornog odbora o prijedlogu proračuna. Neovisnost se postiže i zasebnim rashodima za nadzorne zadaće u ukupnom proračunu, o kojima se provodi savjetovanje s predsjednikom i potpredsjednikom Nadzornog odbora. Treba napomenuti da se troškovi nadzorne funkcije naplaćuju nadziranim kreditnim institucijama na godišnjoj osnovi. Unutarnjim proračunskim postupkom ESB-a obuhvaćena su sva poslovna područja koja određuju svoje prioritete proračunske zahtjeve u skladu s dogovorenom strategijom, čime se postiže učinkovita uporaba resursa.

ESB tvrdi da, u granicama određenima pravnim okvirom, predsjednik i potpredsjednik Nadzornog odbora aktivno sudjeluju u postupku izrade proračuna. S njima se provodi savjetovanje u skladu s poslovnikom. Uredbom o SSM-u propisano je da potpredsjednik mora biti član Izvršnog odbora i Upravnog vijeća, najvišeg ESB-ova tijela nadležnog za odlučivanje. Time se postiže odgovarajuće predstavljanje stajališta nadzorne funkcije te jamči visok stupanj utjecaja i transparentnosti (vidi i komentare o odlomcima 45. i 108.). ESB određuje broj zaposlenika u nadzoru u skladu s potrebama, ocjenjujući sve zahtjeve neovisno o centralnobankarskoj funkciji na temelju utvrđenih načela i pravila upravljanja za instituciju u cjelini.

ESB će nastaviti procjenjivati i podupirati potrebe nadzorne funkcije za resursima u sklopu postojećih postupaka za upravljanje proračunom.

Točka (b) podtočka (ii)

ESB prihvaća tu potpreporuku.

Kada je riječ o nadzorima na licu mjesta i provjerama internih modela, ESB je od 2021. već povećao transparentnost u vezi s osiguravanjem resursa na pojedinačnoj osnovi redovitim izvješćivanjem i dijalogom s nacionalnim nadležnim tijelima (uključujući redovito utvrđivanje stanja ljudskih potencijala i godišnju provjeru podataka) kako bi se utvrdila eventualna odstupanja od njihovih obveza u pogledu stavljanja zaposlenika na raspolaganje (ili negativne promjene), razumjeli uzroci i dogovorile korektivne mjere. ESB se obvezuje provesti provjeru do sredine 2024. kako bi se utvrdilo je li potrebna službenija eskalacija. Provjerom će se obuhvatiti i resursi zajedničkih nadzornih timova te mehanizmi eskalacije opisani u odlomku 47. (i komentarima ESB-a o tom odlomku).

ESB želi naglasiti da nema službene ovlasti za prisiljavanje nacionalnih nadležnih tijela da poštuju obveze koje su preuzela u vezi sa stavljanjem svojih zaposlenika na raspolaganje.

Odlomak 110.

ESB priznaje da ciklus SREP-a dugo traje i razmatra načine da ga skрати. Istodobno smatra da je rizik o kojem se govori u posljednjoj rečenici u velikoj mjeri umanjen jer bi zajednički nadzorni tim trebao uzeti u obzir sve važne događaje nakon krajnjeg datuma koji bi mogli utjecati na procjenu u sklopu SREP-a (reorganizacija unutar grupe, drugi poslovni događaji, smanjenje neprihodonosnih izloženosti u posljednjem trenutku itd.) kako bi, koliko je moguće, posuvremenio odluku na temelju SREP-a.

2. preporuka – Potrebno je pojednostavniti postupak nadzorne provjere i ocjene

ESB prihvaća tu preporuku.

Odlomak 112.

ESB smatra da postoje **različiti načini utvrđivanja kapitalnih zahtjeva u sklopu drugog stupa na osnovi pojedinačnih rizika**. Nije potrebno precizno kvantificirati svaki pojedinačni rizik kojem je institucija izložena. To nije nužno najbolja praksa jer bi se mogao stvoriti pogrešan dojam preciznosti u vezi sa zahtjevima u sklopu drugog stupa i povezanim nadzornim dijalogom s institucijama, što bi moglo smanjiti učinkovitost i djelotvornost nadzornih radnji na tom području. ESB je to uzeo u obzir pri proširenju svoje metodologije za utvrđivanje zahtjeva u sklopu drugog stupa u 2021. pomnijom analizom pojedinačnih rizika. ESB-ova metodologija omogućuje učinkovitu uporabu svih raspoloživih informacija, uključujući podatke o ICAAP-u institucija te druge glavne pokazatelje rizika i rezultate bonitetnih procjena koje ESB provodi u sklopu kontinuiranog nadzora, u utvrđivanju zahtjeva u sklopu drugog stupa. Na taj način nastoji se primjereno obuhvatiti sav mogući utjecaj značajnih rizika institucija kapitalnim zahtjevima u sklopu prvog ili drugog stupa.

ESB stalno poboljšava svoju metodologiju za utvrđivanje zahtjeva u sklopu drugog stupa na osnovi spoznaja stečenih u svakom ciklusu SREP-a ili dodatne procjene utjecaja posebnih činitelja rizika na zahtjeve u sklopu drugog stupa.

Odlomak 116.

U skladu s općim ciljevima pristupa neprihodonosnim kreditima ESB vrši pritisak na banke da smanje razinu neprihodonosnih kredita, poduzmu korake u vezi s nepravodobnim rješavanjem tog problema i osiguraju pokriće preostalih rizika. Veća pokrivenost neprihodonosnih izloženosti omogućuje i potiče napredak. Odgođena primjena i postupno uvođenje očekivanja povezanih s pokrivenošću neprihodonosnih izloženosti potiču banke i omogućuju im da riješe problem neprihodonosnih kredita prije nego što očekivanja povezana s pokrivenošću dosegnu 100 %. Stoga su u skladu s općim ciljem ESB-ova pristupa neprihodonosnim kreditima.

ESB smatra svoj pristup uspješnim kao i da je njime banke u dovoljnoj mjeri potaknuo da proaktivno smanje neprihodonosne kredite prije primjene nadzornih mjera na osnovi očekivanja povezanih s pokrivenošću. Više o smanjenju neprihodonosnih kredita možete pronaći u komentarima o odlomku 91.

Odlomak 117.

U vezi sa sustavnom uporabom ovlasti kojima ESB raspolaže na temelju članka 16. stavka 2. točke (d) uredbe o SSM-u treba istaknuti da se te ovlasti primjenjuju ovisno o slučaju i podliježu procjeni proporcionalnosti.

Odlomak 119.

Razlog za odgodu primjene, postupno uvođenje i razlikovanje triju skupina povezan je s glavnim ciljevima ESB-ova pristupa: smanjenjem razine neprihodonosnih kredita, poduzimanjem koraka u vezi s nepravodobnim rješavanjem tog problema i pokrićem rizika koji proizlazi iz starijih neprihodonosnih kredita koji su još u bilancama banaka. Odgođena primjena nadzornih mjera i postupno uvođenje potiču banke i omogućuju im da, među ostalim raspoređivanjem financijskog opterećenja na dulje razdoblje, riješe problem neprihodonosnih kredita prije nego što ESB primijeni nadzorne mjere. Kada su u prvom tromjesečju 2017. objavljene ESB-ove upute o neprihodonosnim kreditima, ti su krediti iznosili ukupno 866 mlrd. EUR. Bilo je potrebno pomiriti 1) rješavanje problema neprihodonosnih kredita i 2) mogući učinak pretjerano brzog djelovanja, odnosno djelovanja prije nego što banke poduzmu pripremne korake potrebne za ambiciozno rješavanje pitanja neprihodonosnih kredita, na šire gospodarstvo. U skladu s tim, ESB vjeruje u primjerenost svojeg postupnog pristupa. ESB smatra svoj pristup uspješnim kao i da je njime banke u dovoljnoj mjeri potaknuo da proaktivno smanje neprihodonosne kredite prije primjene nadzornih mjera na osnovi očekivanja povezanih s pokrivenošću. Više o smanjenju neprihodonosnih kredita možete pronaći u komentarima o odlomku 91.

Odlomak 120.

ESB se ne slaže sa zaključkom da njegov pristup dovodi do nejednakog postupanja prema bankama. ESB-ov pristup omogućuje različito postupanje prema bankama zbog razlika u okolnostima pojedinačnih banaka.

Prvo, bilo je potpuno u skladu s općim ciljem ESB-ova pristupa neprihodonosnim kreditima dati bankama s višim početnim razinama nepokrivenih neprihodonosnih kredita više vremena da u potpunosti pokriju svoje rizike. Na taj se način tim bankama omogućilo da započnu s ambicioznijim smanjenjem neprihodonosnih kredita, potaknute činjenicom da će ESB, ako to ne učine, primijeniti nadzorne mjere. U vezi s tim važno je istaknuti da ESB-ov cilj nije povećanje same pokrivenosti, nego smanjenje neprihodonosnih kredita, ali veća pokrivenost potiče i omogućuje rješavanje problema neprihodonosnih kredita. Stoga nadzorna mjera donesena zbog nepokrivenog kreditnog rizika na osnovi očekivanja povezanih s pokrivenošću služi tek kao zaštitni mehanizam za slučaj da se rizik ne smanji.

Drugo, što se tiče prilagodbi nakon referentnog datuma, zbog vremenskog razmaka između kraja 2020. kao referentnog datuma i izdavanja konačne odluke na temelju SREP-a ESB mora u konačnoj odluci uzeti u obzir sve promjene nepokrivenog rizika kako bi dodatni zahtjev bio u skladu s rizikom u tom trenutku (tj. kako ne bi bio pretjeran u odnosu na nepokriveni rizik). Osim toga, okvir za prilagodbu nakon referentnog datuma također potiče aktivno smanjenje manjka i neprihodonosnih kredita općenito, što povećava otpornost banaka i pridonosi glavnom cilju ESB-a, smanjenju neprihodonosnih kredita.

Treće, ESB očekuje od svih banaka da uzmu u obzir njegova očekivanja te analizira je li postupanje s neprihodonosnim kreditima razborito razmatrajući svaki slučaj zasebno i imajući na umu svoja javno objavljena očekivanja. Ako se postupanje ne smatra razboritim, ESB primjenjuje nadzornu mjeru dodatnih zahtjeva u sklopu drugog stupa.

Odlomak 121.

ESB smatra da su postupak i uporaba resursa bili učinkoviti s obzirom na učinak koji je postignut, odnosno smanjenje neprihodonosnih kredita i povećanje pokrivenosti.

Prvo, treba napomenuti da su, u sklopu ESB-ova općeg pristupa neprihodonosnim kreditima, očekivanja povezana s pokrivenošću usmjerena na budućnost jer potiču pravodobno rješavanje problema neprihodonosnih kredita i sprječavaju prekomjeran budući rast nepokrivenih neprihodonosnih kredita. Stoga su ta očekivanja važna za sve banke, a ne samo one koje trenutačno imaju visoku razinu neprihodonosnih kredita. Izvješćivanje o pokrivenosti neprihodonosnih izloženosti na agregatnoj je razini i gotovo istovjetno izvješćivanju za potrebe zaštitnog mehanizma za neprihodonosne izloženosti u skladu s uredbom o kapitalnim zahtjevima. Osim toga, izvješćivanje o mogućim izuzećima nije obvezno i korisno je za banke.

Drugo, postupak se pokazao provedivim i za zajedničke nadzorne timove i za banke. Pritom treba istaknuti da je riječ o prvoj godini provedbe.

Iako su zajednički nadzorni timovi imali najviše posla s procjenom izuzeća, treba istaknuti 1) da je manje od polovice banaka zatražilo da se uzmu u obzir njihove posebne okolnosti i 2) da su zajedničkim nadzornim timovima dani alati koji olakšavaju njihov rad. Nadalje, već je vidljivo da se radno opterećenje zajedničkih nadzornih timova smanjilo u drugoj godini provedbe zbog stečenih spoznaja te poboljšanja alata i osposobljavanja.

Treće, dodatni zahtjev u sklopu drugog stupa utvrđen je tek malom broju banaka, što zapravo pokazuje da je ESB-ov opći pristup neprihodonosnim kreditima uspješan i povećava otpornost bankovnog sustava europa područja. To znači da su mnoge institucije otklonile nepokrivene rizike smanjenjem neprihodonosnih kredita i povećanjem zaliha kapitala za potrebe bonitetnog rezerviranja. Dodatni zahtjev u sklopu drugog stupa utvrđuje se kao nadzorna mjera samo u slučaju nepokrivenog kreditnog rizika, koji se procjenjuje na osnovi očekivanja povezanih s pokrivenošću i posebnih okolnosti banke.

3. preporuka – Potrebno je primijeniti nadzorne mjere kojima se bolje jamči odgovarajuće pokriće rizika u bankama i dobro upravljanje tim rizicima

Točka (a) podtočka (i)

ESB djelomično prihvaća tu potpreporuku.

ESB smatra da je njegova metodologija za utvrđivanje zahtjeva u sklopu drugog stupa u skladu s EBA-inim smjernicama o SREP-u objavljenima u ožujku 2022. i da postoje **različiti načini utvrđivanja kapitalnih zahtjeva u sklopu drugog stupa na osnovi pojedinačnih rizika**. Nije potrebno precizno kvantificirati svaki pojedinačni rizik kojem je institucija izložena. To nije nužno najbolja praksa jer bi se mogao stvoriti pogrešan dojam preciznosti u vezi sa zahtjevima u sklopu drugog stupa i povezanim nadzornim dijalogom s institucijama, što bi moglo smanjiti učinkovitost i djelotvornost nadzornih radnji na tom području. ESB je to uzeo u obzir pri proširenju svoje metodologije za utvrđivanje zahtjeva u sklopu drugog stupa u 2021. pomnijom analizom pojedinačnih rizika. ESB-ova metodologija omogućuje učinkovitu uporabu svih raspoloživih informacija, uključujući podatke o ICAAP-u institucija te druge glavne pokazatelje rizika i rezultate bonitetnih procjena koje ESB provodi u sklopu kontinuiranog nadzora, u utvrđivanju zahtjeva u sklopu drugog stupa. Na taj način nastoji se primjereno obuhvatiti sav mogući utjecaj značajnih rizika institucija kapitalnim zahtjevima u sklopu prvog ili drugog stupa.

ESB stalno poboljšava svoju metodologiju za utvrđivanje zahtjeva u sklopu drugog stupa na osnovi spoznaja stečenih u svakom ciklusu SREP-a ili dodatne procjene utjecaja posebnih činitelja rizika na zahtjeve u sklopu drugog stupa. Osim toga, ESB će uskoro provesti strukturniju provjeru djelotvornosti i učinkovitosti svoje metodologije za utvrđivanje zahtjeva u sklopu drugog stupa.

Točka (a) podtočka (ii)

ESB prihvaća tu potpreporuku.

Točka (a) podtočka (iii)

ESB djelomično prihvaća tu potpreporuku.

Svaka mjera koja je izrečena u odluci na temelju SREP-a već je jasno i primjereno opravdana nalazima koji se iznose u odluci, kao što je zakonski propisano.

ESB stalno radi na povećanju točnosti, kvalitete i jasnoće komunikacije s bankama o glavnim činiteljima rizika na kojima se temelje zahtjevi u sklopu drugog stupa. Primjer je uvođenje popratnog dopisa uz odluku na temelju SREP-a u 2021. ESB priznaje da bi se mogla povećati transparentnost u komunikaciji s bankama u vezi s glavnim činiteljima zahtjeva u sklopu drugog stupa.

Točka (b)

ESB prihvaća tu potpreporuku.

ESB se već služi različitim nadzornim mjerama kako bi otklonio utvrđene nedostatke na području kontrola rizika. Međutim, ESB priznaje da bi se njegov pristup, u sklopu kojeg se kvalitativnim i kvantitativnim nadzornim mjerama djelotvorno i pravodobno smanjuju rizici, mogao poboljšati. Cilj je ESB-a prilagoditi uporabu mjera i ovlasti specifičnoj situaciji te će nastaviti poboljšavati primjenu nadzornih mjera od slučaja do slučaja, među ostalim u vezi s otklanjanjem nedostataka u praksi rezerviranja banaka.

Točka (c)

ESB prihvaća tu potpreporuku.

Prilog I. – Praćenje provedbe preporuka iz tematskog izvješća 29/2016 „Jedinstveni nadzorni mehanizam – dobar početak, ali potrebna su daljnja poboljšanja”**2. preporuka točka (i)**

Organizacijska struktura poslovnih područja ESB-a ne ovisi o analizi rizika: glavna uprava Ekonomske analize i glavna uprava Makrobonitetna politika i financijska stabilnost pripadaju centralnobankarskoj funkciji ESB-a zbog svojih zadaća i uloga.

U vezi s načelom odvajanja, te dvije glavne uprave pripadaju centralnobankarskoj funkciji. Ulazni podatci koje rabi funkcija nadzora banaka, ali se izrađuju neovisno izvan te funkcije unutar ESB-a (npr. ulazni podatci glavne uprave Makrobonitetna politika i financijska stabilnost i glavne uprave Ekonomske analize za testiranje otpornosti na stres) ili izvan ESB-a (npr. ulazni podatci Europske komisije za testiranje otpornosti na stres) nisu obuhvaćeni načelom odvajanja zbog njihove neovisne izrade. Nije potrebno provesti analizu rizika kako ne bi bilo utjecaja na oblikovanje politike nadzora banaka 1) jer su ulazni podatci dobiveni od glavne uprave Makrobonitetna politika i financijska stabilnost i glavne uprave Ekonomske analize neovisni i 2) jer je svrha testiranja otpornosti na stres, kao i drugih nadzornih alata i postupaka, upravo utjecaj na politiku.

Praćenje nefinancijskih rizika i izvješćivanje o njima uređeno je krovnim okvirom za upravljanje operativnim rizikom, koji se primjenjuje na razini cijele banke, tako da su obuhvaćeni i eventualni rizici koji proizlaze iz zajedničkih službi u vezi s načelom odvajanja.

3. preporuka

Pozdravljamo priznanje Europskog revizorskog suda za napredak na području unutarnje revizije.

Među ključnim dodatnim zadaćama triju spomenutih ekvivalenata punog radnog vremena daljnje su aktivnosti u vezi s otvorenim preporukama za SSM.

Budući da se kapacitet funkcije unutarnje revizije povećao, znatno je veća obuhvaćenost revizijskih subjekata u SSM-u (uključujući revizijske aktivnosti ESB-a koje se provode pod pokroviteljstvom Odbora unutarnjih revizora ESSB-a i SSM-a). U vezi s tim važno je napomenuti da neki visokorizični revizijski subjekti još nisu obuhvaćeni zbog relativno male veličine uzoraka. Na primjer, revizija cjelokupnog upravljanja krizama u bankama provedena je 2022., kada je potencijalni uzorak za dokazno testiranje postao dovoljno velik za utvrđivanje eventualnih trendova.

5. preporuka

U prvim mjesecima 2022. pokrenut je revidirani postupak nadzornog planiranja, kojemu je cilj poboljšati praćenje aktivnosti povezanih s nadzornim prioritetima i izvješćivanje o njima te povećati učinkovitost postizanja strateških ciljeva utvrđenih u tim prioritetima. U 2022. u fokusu je bila primjerenost postupaka, od utvrđivanja prioriteta do provedbe operacija. U drugoj godini sastavit će se nova izvješća, kojima će se izlazni podatci i rezultati rada ESB-a na području nadzora banaka povezati s provedbom prioriteta. ESB također ispituje načine dobivanja informacija o nadzornoj uspješnosti na temelju mjerljivih rezultata. Zahvaljujući tim podatcima poboljšat će se izvješćivanje u godišnjem izvješću ESB-a o nadzoru banaka.

U vezi sa sektorskom anketom, ESB se poslužio drugim sredstvima (npr. konferencijama i forumima na visokoj razini te Kontaktnom skupinom za tržišta na području nadzora banaka), koja, po našem mišljenju, u potpunosti služe svrsi preporuke. Završen je pilot-projekt djelotvornosti nadzora manje značajnih institucija (vidi odluku Nadzornog odbora iz prosinca 2022.) i planiraju se redovite daljnje aktivnosti.

6. preporuka

U članku 6. stavku 3. uredbe o SSM-u jasno piše da su nacionalna nadležna tijela dužna davati potporu ESB-u pri provođenju njegovih zadaća. Osim toga, u skladu s člankom 6. stavkom 2. uredbe o SSM-u nacionalna nadležna tijela dužna su surađivati s ESB-om u dobroj vjeri. U članku 3. i u sljedećim člancima okvirne uredbe o SSM-u jasno piše da su nacionalna nadležna tijela dužna staviti svoje zaposlenike na raspolaganje zajedničkim nadzornim timovima, a u članku 4. stavku 5. okvirne uredbe o SSM-u propisano je da se ESB i nacionalna nadležna tijela moraju međusobno savjetovati i sporazumijevati o uporabi sredstava nacionalnih nadležnih tijela u odnosu na zajedničke nadzorne timove.

Analiza ESB-a pokazuje da se manjak zaposlenika nacionalnih nadležnih tijela u odnosu na obveze smanjio od 2016. Međutim, još postoji manjak od 4 % u odnosu na obveze iz 2019. Problem manjkova ESB i dalje rješava razgovorima koordinatora zajedničkih nadzornih timova s lokalnim koordinatorima te eskalacijom, odnosno sastancima s nacionalnim nadležnim tijelima na višim razinama. Rješavanje tog problema u praksi bi moglo biti teško jer lokalno zakonodavstvo može sadržavati ograničenja koja nisu razmjerna profilima rizičnosti banaka. Stav ESB-a da nema potrebe za izmjenom okvirne uredbe o SSM-u proizlazi iz činjenice da se SSM temelji na načelu suradnje u dobroj vjeri.

7. preporuka

Voditelji svakog zajedničkog nadzornog tima dogovaraju ciljeve za timske profile u sklopu godišnjeg postupka kojim se centralno upravlja. O ishodu tog postupka svake se godine izvješćuje Nadzorni odbor.

8. preporuka

Korisnički profili sadržavaju podatke za kontakt, nazive radnih mjesta i informacije o članstvu u zajedničkim nadzornim timovima. Korisnici imaju mogućnost, na dobrovoljnoj osnovi, dodati informacije o svojem stručnom znanju, jezicima koje govore i članstvu u stručnim skupinama ili mrežama (pri čemu se sva polja temelje na definiranim taksonomijama). Koristeći se predloškom, korisnici mogu dostaviti biografske podatke, uključujući one o dosadašnjem iskustvu, obrazovanju itd.

Platformom SSMnet služi se 6500 aktivnih korisnika (u ESB-u i nacionalnim nadležnim tijelima), ali većina tih korisnika još nije izradila profil.

U tijeku je komunikacijska kampanja kojom se promiče uporaba profila na platformi SSMnet među zaposlenicima ESB-a i nacionalnih nadležnih tijela. U budućnosti (srednji rok) uspostaviti će se platforma ljudskih potencijala za unutarnje talente kako bi se poboljšali dokumentiranje vještina i iskustava te upravljanje njima (za zaposlenike ESB-a koji rade u zajedničkim nadzornim timovima).

9. preporuka

U siječnju 2023. započeo je rad na osmišljavanju i razvoju programa temeljnih kvalifikacija. Bit će to modularni program, s izuzećima na temelju profila zaposlenika, s certifikacijom. Očekuje se da će prvi polaznici završiti program 2024.

Istodobno će se od 2023. započeti s razvojem sveobuhvatnih modularnih smjerova osposobljavanja nadzornika na području tradicionalnih rizika te novih rizika koji su utvrđeni kao prioritetna područja rada SSM-a (tj. IT rizika i rizika za kibersigurnost, digitalne transformacije te klimatskih i okolišnih rizika), pri čemu će se preispitati postojeća ponuda osposobljavanja za SSM, utvrditi nedostaci te, prema potrebi, pronaći ili osmisliti nova osposobljavanja.

Naposlijetku, uvođenje u rad SSM-a preoblikovano je u trodnevni rezidencijalni program, čiji je primarni cilj olakšati snalaženje novih zaposlenika u instituciji i opremiti ih za uspjeh u novom okružju. Program obuhvaća osnove nadzora, alate i organizaciju SSM-a te društvene aktivnosti. Prvo takvo trodnevno uvođenje u rad održat će se u lipnju 2023.

10. preporuka

Godišnjom anketom o broju zaposlenika u zajedničkim nadzornim timovima prikupljaju se informacije o zadaćama koje su dodijeljene članovima zajedničkih nadzornih timova u skladu s kartom rizika SREP-a. U skladu s rezultatima razgovora koordinatora zajedničkih nadzornih timova i lokalnih koordinatora, postavljaju se ciljevi raspodjele zadaća i ti se ciljevi objedinjuju. Rezultati tog postupka predstavljaju se Nadzornom odboru i preispituju se jednom godišnje.

12. preporuka

Zbog pandemije bolesti COVID-19 aktivnosti na licu mjesta bile su znatno otežane u 2020. i 2021. (neke i u 2022.). Stoga bi sve brojčane usporedbe prekograničnih nadzora u tim godinama sa stanjem prije pandemije trebalo uzeti s oprezom. U prosincu 2022. ESB je odobrio inicijativu usmjerenu na znatno jačanje resursa ESB-a za aktivnosti na licu mjesta do kraja 2025. To će se postići otvaranjem novih radnih mjesta ESB-a uz razmjerno smanjenje proračunskih sredstava za vanjske savjetnike. Otvorit će se ukupno 65 novih radnih mjesta u SSM-u, od toga 49 novih radnih mjesta u ESB-u (čime će se za 34 % povećati broj zaposlenih u glavnoj upravi Nadzori na licu mjesta i provjere internih modela) i 16 dodatnih radnih mjesta u sklopu programa ESSB/MO, uz razmjerno smanjenje proračunskih sredstava za vanjske savjetnike (kojima se popunjavaju nadzorni timovi). Cjelokupnu provedbu te inicijative pomno će pratiti Nadzorni odbor i Izvršni odbor. Ta će internalizacija pridonijeti povećanju operativne neovisnosti ESB-a i omogućiti mu provedbu većeg broja nadzora. Ulažu se i naponi s ciljem povećanja

broja prekograničnih nadzora, pri čemu se nacionalnim nadležnim tijelima određuju ambiciozniji ciljevi za prekograničnu aktivnost.